Broj 10
april - jun 2014.

Institute for Territorial Economic Development
Policy Research | Assessment | Evaluation | Development

Newsletter

PROMOCIJA I UNAPREĐENJE ODRŽIVOG DRUŠTVENO-EKONOMSKOG TERITORIJALNOG RAZVOJA U ZEMLJAMA ZAPADNOG BALKANA

U OVOM BROJU:

Kancelarija za brze odgovore u Zrenjaninu

Letnji internacionalni kamp "Rezala 2014"

InTER vesti

Uključivanje zajednice postalo je karakteristika toliko svojstvena festivalu Nušićijada da su njegovi organizatori, nakon višegodišnjeg unapređenja sopstvenog rada, prepoznali potrebu da model koji oni primenjuju u svojoj sredini podele sa svima koji rade na boljitku u sopstvenim zajednicama.

Aktiviranje zajednice kroz projekat - izgradnja proaktivne zajednice

Vera JOVANOVIĆ, Koordinatorka festivala Nušićijada

Udruženje građana KudeS svoj rad započelo je 2008. godine sa idejom da obnovi Nušićijadu, festival koji se u Ivanjici održavao kasnih šezdesetih i ranih sedamdesetih godina prošlog veka, i tako doprinese kulturnoj decentralizaciji Srbije koju su njegovi osnivači smatrali toliko važnom da su mu po njoj dali i ime. Međutim, pored modeliranja kulturne decentralizacije, ovaj festival pokazao je sjajan potencijal za aktiviranje zajednice.

Začet inicijativom nekolicine mladih ljudi koji su za mesec dana prikupili potpise skoro 4.000 građana - više od 10% ukupnog stanovništva Ivanjice, a od 2010. organizovan u partnerstvu civilnog, javnog i privatnog sektora, projekat kroz koji se realizuje ovaj festival traje mnogo duže od trodnevnog kolaža muzike, pozorišta, plesa, performansa, starovaroških kostima i prigušenih svetiljki u ivanjičkoj čaršiji. Nušićijada se organizuje kao trajni, celogodišnji proces čiju krunu predstavlja trodnevni kolaž umetničkih formi, ali koji se jednako bavi edukacijom mladih koliko i izgradnjom institucionalnih kapaciteta, promocijom širom zemlje koliko i podizanjem svesti o značaju kulturnog razvitka u sopstvenoj sredini, dobrim upravljanjem koliko i dobrim vaspitanjem.

Festival je odavno malu Ivanjicu učinio velikom, a čuvena imena iz sveta filma, teatra, muzike, književnosti, itd. približio svakom građaninu. Za četiri godine ugostio je preko 110.000 ljudi, upriličio 37 pozorišnih predstava, 24 koncerta, 15 edukativnih programa, 11 izložbi, i mnogo drugih sadržaja. Dobio je na desetine nagrada i zaslužio podršku nacionalnih i međunarodnih institucija. Međutim, Nušićijada je ostala naš festival, festival lokalne zajednice, festival Ivanjičana i onih koji Ivanjicu vole. Zašto? Zato što su je oni grade i sa njom napreduju. A opet, ona napreduje na svim planovima upravo zbog napretka zajednice.

Uključivanje zajednice postalo je karakteristika toliko svojstvena ovom festivalu da su njegovi organizatori, nakon višegodišnjeg unapređenja sopstvenog rada, prepoznali potrebu da model koji oni primenjuju u svojoj sredini podele sa svima koji rade na boljitku u sopstvenim zajednicama. Međutim, radeći na projektu pod nazivom PROAKTIVNA zajednica*, shvatili su da je spektar projekata kojima se zajednica animira, aktivira i uključuje daleko širi od kulturno-turističkih događaja i da se proaktivnost jedne sredine može

*Vera Jovanović je koordinatorka festivala **Nušićijada** i Predsednica skupštine Udruženja Građana KudeS.*

graditi kroz svaku oblast koju ljudski um može da zamisli. Naredni redovi sažimaju ono što je do detalja razrađeno u priručniku koji je rezultirao iz pomenutog projekta.

Projekat koji može uticati na aktiviranje zajednice jeste, pre svega, onaj za kojim postoji objektivna potreba. Aktiviranje može biti dugoročno jedino ukoliko je utemeljeno u objektivnim okolnostima, pa je veoma važno analizirati potrebu za određenom inicijativom i aktivnostima. Potrebno je, takođe, da takav projekat utiče na brojnu i raznovrsnu ciljnu grupu. Veoma je važno i da projekat uključuje elemente na koje zajednica može da utiče, ili ih čak kreira. Pored toga što je ovo značajno i zbog kvaliteta procesa, pojedinci i institucije biće dodatno motivisani za uključivanje u određeni proces ukoliko mogu da utiču na njega ili u njemu ispolje svoja znanja i veštine. Konačno, potpuni efekat u aktiviranju zajednice imaće oni projekti koji se neprestano mogu unapređivati i tako uvek nuditi nove mogućnosti i incijative za uključivanje pojedinaca i institucija.

Nije potrebno posebno naglasiti da je za uspešnu realizaciju bilo kog projekta važno držati se pravila kvalitetnog upravljanja, te su ova pravila utoliko važnija kod projekta koji ima ambiciju da aktivira jednu zajednicu. Svakoj fazi, od analize preko prikupljanja sredstava do evaluacije, mora se pristupiti temeljno i kvalitetno ukoliko očekujete da steknete, gradite i očuvate poverenje sredine u kojoj radite.

Iako se Nušićijada priprema u uslovima koji ne omogućavaju striktno držanje pravila projektnog menadžmenta, kod nje nema mesta velikim organizacionim propustima, naročito ako se u obzir uzme složena struktura i brojne oblasti koje se moraju paralelno realizovati - od programske selekcije preko turističke i medijske promocije do koordinacije između timova i radnih grupa.

Dobro upravljanje u ovakvim slučajevima nužno uključuje poseban segment koji se posebno bavi procesom uključivanja zajednice. Volonterski programi, lokalne akcije, javne debate, zajedničko planiranje, itd. samo su neki od alata kojima ćete uključiti pojedince i institucije i negovati njihovo partnerstvo.

O potrebi za Nušićijadom govori ne samo gorepomenuta peticija kroz koju je građanstvo direktno uticalo na donošenje odluka lokalnih vlasti, već i evaluacije koje se sprovode svake godine. Njena ciljna grupa je i brojna i heterogena, model njene organizacije podstiče i traži mišljenje zajednice po svim ključnim pitanjima, a njen rastući tim otvoren je za najrazličitije profile. Pažljivo postavljena osnova svake godine se nadgrađuje i organizaciono i programski.

Nušićijada podstiče edukativni program za mlade volontere koji se sprovodi tokom godine, a koji njih više od stotinu na festivalu kroz praksu i primeni. Oblasti kojima se mladi uče su brojne: volonterizam, timski rad, promocija, upravljanje projektima i događajima, partnerstvo i saradnja, itd, a na radionicama se mogu naći u grupi sa načelnikom policije ili menadžerom Turističke organizacije-predstavnicima institucija koje učestvuju u izgradnji kapaciteta. Lokalne akcije poput već tradicionalne "Na pola puta" koja uključuje

stotine građana kroz direktan kontakt, razgovor, ankete, radijska uključenja, itd. doprinose aktivnom učešću širokog građanstva.

Podizanje svesti važan je deo svakog projekta, a kod projekata koji pretenduju da aktiviraju zajednicu, ovaj segment dodatno je zahtevan. Zajednica jednostavno ne može biti uključena u nešto o čemu nema dovoljno informacija ili nije svesna svoje uloge u procesu. Svest o projektu važno je podizati i stalnim osvrtom na dostupnost podataka kako bi zainteresovane strane, ciljne grupe i akteri dolazili do svih informacija potrebnih za kreiranje mišljenja i stavova o projektu, donosili odluke o sopstvenoj uključenosti i stvarali sistem vrednosti koji će često biti važniji od finansijskog okvira i presudno uticati na održivost projekta. Moderni kanali komunikacije čine svaku promociju prilično jednostavnom i efektnom.

Pored izvanredne nacionalne medijske promocije, Nušićijada organizuje i temeljnu promociju u okviru lokalne zajednice. Veb sajt i društvene mreže služe za redovno informisanje hiljada pratilaca, ali i stalni poziv na učešće. Svaka informacija o festivalu dostupna je građanstvu, a poverenje se gradi kao najvažniji kapital. Posebno je važno istaći da o visokom stepenu poverenja govori kontinuirana donatorska podrška lokalnih privrednika.

Identifikacija zajednice sa projektom predstavlja finalni stadijum dugoročnog aktiviranja. Ona jeste dostignuće do koga je najteže doći, ali nema te satisfakcije koja se može porediti sa shvatanjem da vaša zajednica projekat na kom radite doživljava kao sopstveno delo i sopstveni uspeh. Identifikacija zajednice sa idejom koju zagovarate predstavlja najveći izvor radosti, najvažniju sponu među različitostima, i jedini garant njenog trajanja.

Stepen identifikacije nije lako meriti evaluacijom, ali su njeni indikatori najrazličitiji mali koraci koji govore o svesti i zadovoljstvu koje zajednički projekat donosi. Za Nušićijadu, to su predlozi za sadržaj, saveti za bolju organizaciju, trud roditelja da svojoj deci sašiju što lepše kostime, vest o postojanju malog privatnog arhiva fotografija, telegram podrške privrednika koji je bio sprečen da dođe na prezentaciju.

Projekti koji mogu uticati na unapređenje kvaliteta života u zajednici su raznovrsni. Svi oni mogu biti kratkoročnog karaktera, doneti određeni boljitak, ali ne iskoristiti kapacitet zajednice. Međutim, mnogi od njih imaju potencijal da kroz uključivanje i aktiviranje zajednice postanu mnogo više od projekta. Oni mogu postati trajna vrednost u zajednici koja se uz njihovu pomoć izgradila. ■

Projekat PROAKTIVNA zajednica - zajednica koja uzima učešće, preuzima odgovornost, koristi prilike, neguje aktivizam, vrednuje timski rad, podržava dijalog sa institucijama, podstiče volonterizam i omogućava obrazovanje (PROACTIVE Community - Community which Participates, takes Responsibility, uses Opportunities, nourishes Activism, values Team work, fosters dialogue with Institutions, stimulates Volunteerism and enables Education) podržao je Program evropskog partnerstva sa opštinama, EU PROGRESS.

Preuzmite Priručnik PROAKTIVNA zajednica

Prva godina Kancelarije za brze odgovore

Autor: Duško Radišić, Pomoćnik gradonačelnika, Grad Zrenjanin

Problemi sa komplikovanim procedurama i dugim rokovima dobijanja građevinskih dozvola sprečavaju brže napredovanje naše države ka višim pozicijama atraktivnih destinacija za ulaganjem. Prioritet 2012. godine u Zrenjaninu bio nam je da ove procedure optimizujemo. Posle 5 meseci pripreme, razvoja optimalnog rešenja u okviru postojeće zakonske regulative otvorena je Kancelarija za brze odgovore Gradske uprave grada Zrenjanina 06.02.2013. godine, sa ciljem da omogući lakšu, bržu komunikaciju i rešavanje zahteva građana i investitora.

Osnova uspeha rada obezbeđena je optimizacijom procesa dobijanja saglasnosti od svih institucija koje su neophodne za izdavanje dozvola. Izgrađena je komunikaciona mreža Kancelarije i ostalih institucija, određeni optimalni rokovi i svakako optimizovani dokumenti sa neophodnim informacijama koje se prosleđuju. Stranka sve završava u Kancelariji uz potpisivanje saglasnosti da službenici mogu u njeno ime pribavljati svu neophodnu dokumentaciju. Kontrola rokova i intervencije su u nadležnosti Kancelarije uz podršku Kabineta Gradonačelnika.

Kancelarija je formirana da ubrza procese u oblasti urbanizma, ali se zbog velikog broja zahteva građana rešavaju i predmeti van tog delokruga. Pružanje svih vrsta informacija, upućivanje stranaka na pravu adresu, obavljanje poslova umesto stranaka kao i pružanje pomoći Mesnim zajednicama prilikom realizacije njihovih projekata, samo je deo širokog spektra zadataka koje Kancelarija sa zadovoljstvom obavlja umesto, a ponekad i zajedno sa građanima. Pitanja i zahtevi podnose se na jednom mestu lično, internetom (veb portal, e-mail), telefonom (poziv, sms).

Do sada nam se obratilo više od 1000 sugrađana od čega je 200 iz oblasti urbanizma.
Po prijavi sugrađana pokrenuto je rešavanje više lokalnih problema: Bagljaškog kanala (sastanci GU, direkcije i vodovoda, obezbeđena budžetska sredstva, u izradi je projekat crpne stanice, kompletno trajno rešavanje zacevljenjem), kao i problem zgrade vodotornja u centru grada (3 sastanka svih vlasnika etaža, predviđena sredstva za požarno stepenište, 3 projekta stepeništa, obezbeđena lokacijska dozvola za trafo stanicu, EV pripremila projekat i pristupa izgradnji trafo stanice).

Kancelarija omogućava da građani i investitori za neuporedivo kraće vreme dobiju informacije vezane za dobijanje građevinske dozvole. To se u prvom redu, odnosi na informacije vezane za lokaciju, lokacijsku dozvolu, odobrenje za izvođenje radova, kao i za dobijanje upotrebne dozvole. Takođe, Kancelarija za brze odgovore u saradnji sa Kancelarijom za lokalni ekonomski razvoj pruža kompletnu informaciju domaćim i stranim investitorima. Pored informacija i praćenja rokova Kancelarija pribavlja svu neophodnu dokumentaciju koju je potrebno priložiti uz neki zahtev (Uslovi javnih preduzeća, kopija plana i list nepokretnosti od strane RGZ-a i dr.). Po kompletiranju dokumentacije podnosilac dobija informaciju o roku rešavanja zahteva, a referenti Kancelarije za brze odgovore prate unapred definisane procedure koje su razrađene za određeni zahtev kako bi u što kraćem roku obezbedilo konačno rešenje.
Obećanje da ćemo otvoriti kancelariju je ispunjeno, a rezultati rada za prvu godinu su iznad očekivanih s obzirom na delokrug rada.

Naravno postoji još mnogo prostora za poboljšanje rada i čvršće povezivanje sa državnim institucijama i to je zadatak koji ćemo rešavati u ovoj godini.

Sistem rada Kancelarije sprečava mogućnost za nastanak korupcije jer se sve radi na jednom mestu i tako minimalizuje broj potencijalnih mesta gde ona može nastati ali još važnije rokovi rešavanja su skraćeni, a samim tim i potreba da se nešto plati kako bi se brzo rešilo. ■

Izrada Strategije za iskorišćavanje turističkih potencijala kanala Begej

InTER je angažovan od strane Regionalnog centra za društveno-ekonomski razvoj BANAT da pruži tehničku pomoć u izradi Strategije za iskorišćenje turističkih potencijala kanala Begej. Izrada strategije se realizuje u okviru projekta: Joint development of Romanian - Serbian Bega Channel tourism potential capitalization Study and promotion of cross - border foreground investments, koji zajednički realizuju Agencija za društveno ekonomski razvoj Temišvar (ADETIM), Regionalni centar za društveno-ekonomski razvoj Banat i Regionalna privredna komora Zrenjanin, a koji se finansira iz sredstava Programa prekogranične saradnje Rumunija - Srbija.

Izrada strategije podrazumeva analizu turističkih i privrednih potencijala kanala Begej na obe strane granice, kao i određivanje strateških razvojnih ciljeva i prioriteta. Na izradi strategije InTER će angažovati tri eksperta: Dragiša Mijačić, dr Blagoje Paunović i Vera Jovanović, a rok za završetak dokumenta je 1. decembar 2014. ■

Seminar na temu "Evaluacija javnih politika"

Institut Alternativa iz Podgorice je pozvao direktora InTER-a Dragišu Mijačića da u okviru trećeg modula "Škole javnih politika" održi dvodnevno predavanje na temu "Evaluacija javnih politika".

Seminar je održan 17. i 18. maja 2014. u prostorijama PR Centra u Podgorici. Izveštaj sa predavanja se može naći na stranici http://bit.ly/1lrtoLB. ■

Sedmi sastanak Operativne grupe Prekogranične saradnje Mađarska Srbija

U okviru procesa izrade Operativnog programa Prekogranične saradnje između Mađarske i Srbije za budžetski period 2014 - 2020 održan je sedmi sastanak Operativne grupe za programiranje.

Na sastanku su određeni tematski prioriteti novog programa i predstavljeni rokovi za završetak Operativnog programa. Sastanak je održan u četvrtak 5. juna 2014 u Segedinu. ■

OUTDOOR In - Razvoj turizma u opštini Zubin Potok

InTER je učestvovao na 47. Međunarodnom Novosadskom sajmu turizma i gastronomije koji se održao od 10. do 14. aprila 2014. Na ovom sajmu InTER se predstavio kroz projekat OUTDOOR In - Razvoj turizma u opštini Zubin Potok, gde su prezentovani dosadašnji rezultati i planirane turističke aktivnosti tokom 2014. godine.

U junu je u okviru projekta održana i planinarska akcija "Grebenom Mokre Gore", u saradnji sa PEK "Gora" Kragujevac i Planinarskog kluba "Berim" iz Zubinog Potoka. Izveštaj sa planinarske akcije u časopisu "Moja planeta". ■

BIBLIOTEKA

Policy brief: "Regionalni razvoj - bez dobrog naslova ili bez jasne vizije"

Srbija je dobila Vladu sa stabilnom većinom. Pre toga Skupština Srbije izglasala je Zakon o ministarstvima koji predviđa 16 ministarstva. Međutim, iako su regionalne razlike u Srbiji najveće u Evropi, po prvi put od 2007. godine Vlada Republike Srbije nema Ministarstvo regionalnog razvoja. Policy Brief "Regionalni razvoj: bez dobrog naslova ili bez jasne vizije" analizira program Vlade Srbije u odnosu na pitanja od značaja za regionalni razvoj i daje preporuke ključnim akterima u ovoj oblasti.

Publikacija je urađena na srpskom i engleskom jeziku i može se naći na web stranici InTER-a. www.lokalnirazvoj.org

---

Evaluacija projekta "Uspostavljanje koncepta primarne selekcije otpada u 28 škola u Užicu i Tuzli"

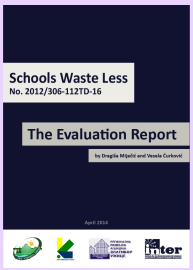

Javno komunalno preduzeće "Duboko" iz Užica je angažovalo InTER da sprovede finalnu evaluaciju projekta "Uspostavljanje koncepta primarne selekcije otpada u 28 škola u Užicu i Tuzli", popularno nazvan "Manje otpada u školama". Projekat je finansiran iz EU IPA Programa prekogranične saradnje između Bosne i Hercegovine i Srbije, a sprovodio se u 28 osnovnih i srednjih škola u Užicu i Tuzli. Evaluacija je realizovana tokom aprila 2014. godine i uključila je procenu kvaliteta projektnih aktivnosti u oba grada. U ime InTER-a evaluaciju su realizovali Dragiša Mijačić (tim lider) i Dr. Vesela Ćurković (član tima).

Publikacija je urađena na srpskom i engleskom jeziku i može se naći na web stranici InTER-a. www.lokalnirazvoj.org

outdoor in
ZUBIN POTOK TOURISM DEVELOPMENT

Letnji internacionalni kamp "Rezala 2014"

U okviru projekta "OUTDOOR IN - Razvoj turizma u opštini Zubin Potok" finansiranog od strane Evropske unije, opština Zubin Potok u saradnji sa InTER-om organizuje Drugi internacionalni letnji volonterski kamp za mlade: "Rezala 2014".

Letnji kamp će se organizovati na obalama jezera Gazivode u selu Rezala, opština Zubin Potok, tokom jula 2014 godine.

Više informacija o projektu ili letnjem kampu na web stranici: www.ibarski-kolasin.org

Projekat Evropske unije kojim upravlja Kancelarija Evropske unije na Kosovu

Implementira: Opština Zubin Potok u partnerstvu sa InTER-om

inter
Institute for Territorial Economic Development
Policy Research | Assessment | Evaluation | Development

InTER Newsletter, br. 10, april - jun 2014.
InTER
Vlajkovićeva 29, Beograd
Kolašinskih kneževa bb, Zubin Potok
e-mail: office@lokalnirazvoj.org
web: www.lokalnirazvoj.org